

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többesrű hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden Kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Előfizetésre felhívás

„BÁCSKA”
III. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre póstán küldve.

Egész évre 6 ft.

Fél évre 3 ft.

Negyed évre 1 ft 50 kr.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyvnyomdájába Zomborba küldendők.

Zombor, 1880. ápril hó 10.

I.

Megyénk bizonyos tekintetben a jelen időben haladásának kétségbe vonhatatlan jeleit adja. Nem maradhatott hátra mint megyei középpont maga Zombor városa sem. E város, mint a megyei közigazgatás gócpontja, az egész megyére kiható működés ütere, irodalmi tekintetben is széles kört ölel fel; pénzintézetei által is számos vidék érdekeit magához fűzi; nevelő-intézetei által pedig, ha idevesszük a bíboros Érsek ő eminenciája által kilátásba helyezett magasabb nőiskolát, kimagaslani fog a megyei városok közül.

Igy véve a dolgot mind a megye, mind a középpontjának képe teljes összhangzatot tüntetne fel; azonban nem így áll a dolog. E kép körrajzából ugyanis egy fekete pont emelkedik ki, mely a kép összhangját zavarja.

Szerény szavunkat ép az okból emeljük tehát föl, hogy e sötét pontra felhívjuk az érdeklődők s megyei és városi ügyeinket intéző

férniak figyelmét, minek folytán ha lehetséges segítsenek e bajon. És mi hiszünk és bizunk erősen, hogy az illetők ismert buzgalomuk, más közügyek körül is tanúsított nemes elhatározásuk által, a megjelelendő hiányon segíteni óhajtanak és akarni fognak is.

Nem magunk, de merjük állítani ezrek óhaját tolmácsoljuk, ha kimondjuk szükségességét egy ipar és kereskedelmi iskolának itt Bácsmegyében.

Kereskedői osztályunk város- és megyeszerte eléggé intelligens ugyan, de a jövőendő nemzedékről nincs sehogysém gondoskodva.

Iparos osztályunkat nem vádolhatjuk hátramaradásuk miatt. Elég szorgalmat és törekvést találunk abban, megfelelni magasabb műigényeknek is.

Beszélnék és írni, hogy a mi iparosaink nem tanultak s ez okból meg nem bizhatók, de arra nem igen fektetnek súlyt, hogy itt is nevelni kell; nevelni buzdítás, nevelni oktatás által.

Egyes nagyobb helyeinkre vessünk egy kis méltató tekintetet csak s látni fogjuk, hogy Apatinban 12 12, Baján 18 21, Szabadkán 6 37, Ujvidéken 14 31, Zomborban 10 08 százaléka a lakosságnak iparral és kereskedéssel foglalkozik. E szép számmal fogva is e két osztálynak jelentékenyen kellene befolyjni közügyeink intézésére s hogy ezt észszerűen tehesse, mi van téve? Semmi! mert a Baján létezett egyetlen magán kereskedelmi iskola számításba sem jöhetett és már most eo ipso nem jöhet. Nem vádolunk senkit sem e tekintetben, mert eddig országosan nagyon mostohán voltunk e részben. Jelenben azonban maga a kormány követésre méltó buzgalom-

mal és örvendetes példával jár elő. Tiszta szívből üdvözljük e téren s nemes intentioniohoz a legsebb sikert kívánjuk.

Rég hangoztatott igazság, hogy ma csak azon ország gazdagodhatik meg, csak az lehet erőssé és hatalmassá, a melynek fejlett, virágzó ipara van. És ez természetes valami, mert az ipar nemcsak a nyers anyagok feldolgozása által szászszorozza értéküket, de azáltal is hat jótékonyan az országok fejlődésére, hogy a lakosságot süríti s azt bővebb keresetben részesítvén legbiztosabb vevőjévé teszi a mezőgazdasági termékeknek. Nálunk ez mint oly országban, melyet per excellentiam mezőgazdasági országnak neveznek, különös fontossággal bír; mert a földmivelő osztály is gyarapodik ezáltal s ez egyesülve az iparosokkal bő anyagot nyújthat a kereskedésnek, mely viszont mindkettőre termékenyen hatván, előidézi azon nemzetgazdasági harmoniát, mely a nemzetek jólétét leginkább előmozdítja.

De természetes mindent tanulni kell, mert csak úgy fogjuk tudni; tanulni pedig különösen az iparos és kereskedő osztálynak, mint a melyeket a külföld hasonló osztályai magasan túlszárnyaltak. Innen hogy a kormány e nembeli intézkedéseit melegen üdvözlöttük; innen felszólalásunk egy a megyében s annak központján felállítandó ipar és kereskedelmi iskolát illetőleg.

Ennek célja és sikerei nemcsak tanítványokat, de apostolokat fognak teremteni s a zászló mit ez ügyben felemelnek, bizonyára diadalmasan fog lobogni s majlan állami jólétünk és felvirágozásunk, nem az anyatermészet előhozta gazdaságtól, de kereskedői és iparos osztályunk szellemi fejlettségétől leendő föltételezve.

Radics György.

TÁRCA.

Sugár Laci.

Delelőre leszállott a délibáb,
Gyönyörűen fénylik a zöld rónaság;
Ragyog a sík, mintha egy nagy tó lenne,
A fényes nap kacérkodik ott benne.
Bolyong a nyáj, bele is megy a kárba,
Tudj' az isten, merre jár a bojtárja . . .

Vágtat a ló, szikrákat hány patkója,
Hófehér hab foszladozik le róla;
„Sugár Laci, hova olyan vágtatva?
Mért van orcád sűrű könnyel áztatva?
A nyájad is belement a tilosba,
Még a nyomát sem leled a gazosba.”

„Ne is kérde! — Elhagyott a szeretőm,
Fizesse meg, — verje meg a Teremtőm!
Nem vagyok már csalfa szive bálványja;
Másnak lett az boldogságos tanyája.
Szép szeretőm megesküszik ma másnak,
Mit bánom én, ha nyoma sincs a nyájnak.”

Megesendül a falu kiesiny harangja,
Most esküszik Sugár Laci galambja,
Fürteihez úgy illik a koszorú! . . .
Szegény Laci, oly bánatos, szomorú;
Árva szivét elfogja a fájdalom
Pedig vigan szól a síró cimbalom.

Kisded hajlék van a falu közepén;
Sugár Laci oda siet, oda mén.
A mennyasszony szép, aranyos ruhába,
Majd bele hal — úgy forgatják, úgy járja,
Persze, most már hiába áll melléje
Elfelejtett, elhagyott völegénye!

Mit áltattál, ha sohase szeretted?
Hűségemért pokolba mért kergetted?
„Mit keres itt? lóduljon kend el innen!
Kelmedet én soha nem is szerettem.
Mást ölelek, másé szivem szerelme,
Balog Jancsit szorítom a szivemre.”

„Légy átkozott!” — kiált fel a szép legény,
Vak düh árja zúg át izmos termetén,
Elsötétül körülötte a világ,
Réz fokosa csillog-villog, hogy levág:
„Jaj istenem!” — vad kacaj a felelet . . .
Repül a ló a sík róna táj felett.

Lassú szárnyon jó az esti szürkület,
Mély homályba borítja a vidéket.
Síró szellő kergeti a felleget,
Sugár Laci jó fakóján lépeget.
Majd körülnéz, sarkantyút ad lovának,
Veszi útját egyenest a csárdának.

Rozzant csárda van a pusztá közepén,
Világos az ablak, kitor rajt' a fény;
Vigan vannak a mulatók odabenn,
Hejh! de jobb is a csaplárné ölelben

Vigan szól a hegedű, a klarinét,
Laci alig győzi már az ölelést

A csapláros ég dühében, de nem szól,
Nagyon fél a vármegyétől, betyártól;
Egyet iszik, s lassan mondja magába:
„De nem ölelsz többet, bitó virága!”
Lódobogás hallatszik az udvaron . . .
Elesendesül a hegedű, cimbalom.

Benn a házban fegyverrel a vármegye:
„Hátra innen, kinek kedves élete!
Megállj zsvány!” . . . Visszapillant a legény
S nyomba esörgő láncot érez két kezén.
A csaplárné zokogva néz utánna . . .
Nem jön vissza többé szive virága.

Delelőre leszállott a délibáb,
Gyönyörűen fénylik a zöld rónaság,
Ragyog a sík . . . mintha egy nagy tó lenne,
A fényes nap kacérkodik ott benne . . .
Bolyong a nyáj, bele is megy a kárba
Tudj' az isten, hol ül most a bojtárja!

Csejthey T. Zoltán.

ZOMBOR HAJDANA.

Zombor hajdanáról jelesebb írónknál is egészen téves állításokkal találkozunk. Például: Safarik szerint Zombor már a 9-ik században fenállott és azt lakott bodrikok által alapított, sőt valószínűleg ezen bolgár törzs fővárosát képezte, jelentése megfelelően a magyar

A 6-iki megyei közgyűlés.

Főispán úr ő méltósága általános éljenzés között a megye nagytermébe kilenc óra után belépven, szokott nyájas modorában üdvözölte a nagy számú bizottsági tag urakat s a tavaszi évnegyedes közgyűlést megnyitottak nyilvánította.

Első helyen Rudolf trónörökös főherceg eljegyzéséről emlékeztetve meg, körülbelül a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt megyei közgyűlés!

Riadalmas örömmel fogadták a magyar szent korona összes népei ama kellemes hírt, hogy Főnséges trónörökösünk a belga király leányával, Stefánia hercegnővel, jegyet váltott. Magyarországnak minden ajkú nemzetisége egyformán élvezvén a polgári jogok teljét s különbség nélkül osztozván a szabadság áldásaiban, egymással egyéb téren nem versenyez, mint az uralkodó Házhoz való ragaszkodás és hűség terén. Midőn fejedelmi erényekben ragyogó Apostoli Királyunknak fia, a magyar föld legdicsebb sarjának, feledhetlen József Nádorunknak családjában találta meg szíve szerelmes választottját: kétszeresen van oka nemzetünknek, kezességét látni a Főnséges frigyben arra nézve, hogy szt. István koronájának népei között az eddigi példaszerű jó viszonyt új történelmi kapesok fogják szorosabbra fűzni.

Távolról sem férhet kétség ahhoz, hogy a magyar földön egyedül otthonos dícső emlékü Nádorcsaládnak Magyarország királynéja méltóságára hivatott sarjadéka, jelenlegi imádvá szeretett Királynénk erényeit ne örökölje által.

Ezen ünnepies meggyőződésnek melegétől áthatva, felhívom a megyei t. közgyűlést (felállva), hogy a koronahercegi eljegyzés alkalmából, megyénk közönsége nevében, úgy ő királyi Főnségéhez, mint a Főnséges koronaherceghez, jelen átértett örömiüket tolmácsolól üdvözlő feliratot menesztetni rendeljen. (Hosszan tartó viharos éljenzés.)

Az *alispáni* évnegyedes *jelentésből* kiténik, hogy a megye közigazgatása, Zenta árvaszékének hátralekös vezetésétől eltekintve, a rendes mederben folyik. A megye szolgálatában működött erők közül Hoffmann Mihály, mint Zombor közbizalmából megválasztott polgármester, árvaszéki ülnöki tisztét letette. Dregán Péter megboldogult almási szolgabíró, életének derekán, elhunyt. Végre Alföldy Nándor, szántovai esendbiztos, a hivatalos kötelességérzet teljesítésének áldozata lett. Az ilyenképen működni készült tisztársak emlékének, meleg és közhelyesléstől kísért búcsúszavakkal áldozott és ezen közelismerést a közgyűlésből írásbelileg tudtukra ejtteni indítványozta. A megyei erőket jelenleg az ujoncozás tartja leginkább lekötve. Hat sorozó járásban már meg is tartatott következő eredménnyel: a közös hadsereghez 1178, a póttartalékhoz 234, a honvédséghez 290 soroztatott; fölülvizsgálatra 235 rendeltetett. A pénztárak rendben találtak.

A közérdekű tanácskozások közül a megyeházi építkezés ügye már most, a költségvetés végleges jóvá-

hagyása végett a belügyministeriumnál jár. Az 1879. szept. 30-iki fölterjesztéshez képest, a m. k. belügyminister helyben hagyta ugyanis, hogy a 339555 frt 55 krban megállapított költségvetés terhe olyformán oszolja meg, hogy az általános jövedelmi adót kivéve, az egyenes államadó arányában 1880-ra 4°, 81-re szinte 4°, 82-re pedig 2°, vettessék ki. A hódás-kereszturi lecsapoló árok ügye szinte a végleges eldöntés stádiumában van. A közbiztonsági állapot, mint tavaszkor rendszeren, kissé kedvezőtlenebb a múlt évnegyedbelinél, amennyiben 34 lopás, egy gyilkosság és két emberölés adta magát elő.

Az egészségi állapot, az alkalmilag rögtön megtett óvintézkedések következtében, kielégítő.

Az éljenzéssel tudomásul vett jelentés után, buzgón teljesített szolgálataikért, Hoffmann, Dregán és Alföldy urak emléke jegyzőkönyvi köszönettel kitüntetni határozatik.

Ezután Korbay Károly m. biz. tag szólal fel és általában hivatkozván az árvaügyek kezelése körül fölmérülő kisebb-nagyobb törvényellenes haláleset és leltárfölvételekre, indítványozza, hogy ezentul az árvaszéki elnök évnegyedenként tegyen az árvaügyekről jelentést.

Elnök Főispán úr utalván arra, hogy az 1876. 6. t. c. értelmében ugyis történik ezen ügyekről a közigazgatási bizottságban jelentés; valamint idézvé, hogy az árvaszéki elnököt erre a törvény nem kötelezi: ajánlja, hogy erőszékben szolgáljon a közig. bizottság felévi jelentése ezentulra is tudomásul. Elnök elismeri, hogy e téren még sok a kívánni való, de épen amúgy is elhatározta, ez ügyben a szolgabírákat magához kérni és ezen ügyág pontos ellenőrzésére buzdítani. Különben is hozzájuk a legrovidebb idő alatt mihez tartási szabályrendelet fog intézteni. (Éljenzés.)

Harmadsorban a megürült állomások betöltése körülven szőnyegre, Főispán úr, mint elnök, kinevezi a jelölő bizottságba Csicsáky József, Latinovits Ernő és Paresetich Félix urakat; ugyanide alispán úr ajánlatára Korbay Károly, Schmausz Endre és Dr. Milkó Izidor urak küldettek ki.

Rövid ideig Alispán úr elnöklése alatt tovább folyván a gyűlés, felolvastatik a hivatalos pénzek kezelése tárgyában kibocsájtandó szabályrendelete, mely szerint a közmunka-váltási, betegápolási stb. díjak a szolgabírák által behajtvá, számadás kapesában, hozzá lennének, mihelyt jelentékenyebb összeg van együtt, postautján beküldendők s onnan a közig. pénztárba beszállítandók.

Ezalatt a kijelölő bizottság végeztén, Főispán úr jelenti, hogy az árvaszéki ülnökségre Sztrilich Mihály, az almási szolgabíróra Deák Zsiga urak egyedül pályázták, ezennel egyhangulag megválasztottaknak tekintendők.

Deák Zsiga aljegyző úr távozása által, a szokásba vett rang szerinti előlépés meghagyatván és az ötödik aljegyzői állomás megüresedvén, arra Alföldy Jenő és Vojnits Félix pályázók közül az előbbi egyhangulag megválasztatik.

Erre a megéljenzett új hivatalnokok az esküt rögtön leteszik.

A mérnöki hivatal nagyérdékü referációjának lényeges tételei im itt következnek:

a) Bevételek:

1879-iki közmunka-váltásdíj hátralék	10627.21
1880-ik évre kivetett váltásdíj	175251.60
Kamatokból	3000.—
Takarékpénztárban van	91694.30
Pénztári készlet a múlt évről	26754.12
Az előirányzott bevételek összege	307327.23

b) Kiadások. 1) fentartásra.

Kezelésre (utbiztosok, napszamosok stb)	8332.—
Utkaparóknak	3840.—
A baja-bikityi utra	4800.—
A bezdán-zombori utra	10775.—
A járek-temerini	25885.70
A kula-cservenkai	4235.—
A gombos-bogojevai utra	2470.—
A petrovoszellői csárda-hídra	1763.14
8 utkaparói lakház építésére	7200.—
Egyéb javításokra	5600.—

2) Új építkezésekre.

A kula-cservenkai utra	31485.85
A gombos-bogojevai utra	17768.87
A zombor-apatini utra	32405.25
A palánkai töltés	11200.—
A kulai utnak Cservenka felé folytatólagos kiépítésére	64000.—
A gombosi indóházhoz vivő utra	21000.—
A futak-cserevicsi töltésre	8345.—
A futaki komphoz vivő utra	3000.—
Az óbecse-petrovoszellői réti utra	15270.88
A földvári töltés megjavítására	1000.—
Rendelkezés alatti összeg	26450.53
Az előirányzott kiadások főösszege	307327.23

Opitz Sándor, adai biz. tag, ez alkalommal szóba hozván az ada-zentai nagyon járott országut ügyét, hangsúlyozza, hogy az árvíz folytán évről-évre beszakad s jelenleg az u. n. Sárgapartnál alig üti meg a négy öl szélességet; miért is, kivált kikerülés alkalmával, a dülékeny part miatt, valóságos öngyilkossági kísérlet, járn rajta. Kéri az általános terhére annak újból való kiharítását.

Alispán úr megígéri, hogy az ügyet amúgy is tervezett zentai utja alkalmával szorgalmazni s az általánból jobb karba helyzetetni szándékozik. Eddig is több ízben sürgette már meg ezen ügyben a járási szolgabíró és Zenta városát; de ez utóbbi, már-már divatba jövő renitentiájával jelentést tenni elmulasztván, jóindulatu törekvéseit meghiusította.

Hosszu áldatlan vitára adott ezután okot, számos zentai legtöbb adófizetőnek, a virilistáknak névjegyzékéből a képviselői testület által eszközölt kihagyatásuk miatti felfolyamodványa.

A megyei állandó választmány Zenta város képviselő testületének ez érdemű törvényellenes határozatát az 1871. 18. t. c. 36. §-nak alapján megsemmisíteni és

Rákosnak. Szép Ferenc magyar történész írja: Zombor, Kanizsa, Szabadka, Zenta, Becse stb. egy-egy honfoglaló magyar hős volt, kinek neve az általa alapított erődre és városra szállt. Vukicsévics szerb író úgy tudja a történetet, hogy Zombort több századdal a mohácsi vész előtt a szerbek alapították s főispánjuk Latinovits (!) vezetésével különösen Ferdinánd ellenkirály érdekében hallatlan hőstetteket műveltek.

Ezen állításokban egy szó sem igaz. Zombor mint bácskai, illetőleg bodrogmegyei helynév a mohácsi vész előtt az okmányokban soha sem fordul elő. Minő helység állott tehát helyén a 15-dik század elejéig? Ám lássuk az okmányokat!

Bodrogmegye 1521. évi tizedjegyzékében mint Apáthy Ambrus és Darvasy Pál járásához tartozó községek említettnek: Vizmelléki Zaka, Nagy-Hetes, Kis-Hetes, Bodrog, Udvard és Szöllős. Hogy a régi Bodrog a mostani Monostorszeg határában állott fen, az már általánosan ismert és megdönthetetlen igazság. A megnevezett többi községek tehát szintén e tájon feküdtek. De melyik állott épen a mostani Zombor helyén? Nem maradt fen valami történeti emlék, mely kutatásunkat megkönnyebbitené? De igen! Ime, Zombor egyik külvárosa most is Szelencének nevezetik; ezen - Torontálban is gyakori - helynévről pedig már Bárány Ágoston bebizonyította,* hogy annak gyöke

* A Morava-védeli bolgár-szerb tájnyelv sajátja, hogy szereti a francia orrbangokat. Lúka, mucsitel, dubovica e tájnyelven lunka, mucsitel, dubovica, az ő mindig e. Így lett Szöllősből Szele s Szelence, Coborból Combor-Zombor. Ezen változás annál könnyebben történhetett, mert Zombor mint eredeti helynév is előfordul; nevezetesen Zemlénben, Torontálban és Horvátországban van egy-egy Zombor.

a magyar Szöllős, mely a hivatott tizedjegyzékben csakugyan előfordul. Ezen Szöllős megkülönböztetésül más hasonló helyektől, birtokosai, a Cobor grófok után századokon át Cobor-Szöllősnek hivatott s így keletkezett Zombornak Szelence neve. Ha tehát megyei fővárosunk nevét helyreigazítani akarjuk, úgy azt Cobor-Szöllősnek kell elnevezniünk.

Okmányilag Zombor 1543-ban említették először, nem pedig 1559-ben mint Rupp „Magyarország Helyrajza“ című művében írja. Amaz okmány a kalocsai érseki egyházmegye tizedösszeírását vagyis inkább harácsát tartalmazza. Zombor fizetett annyit, mint Bács és Pétervár (Ujvidék) t. i. 40 denárt, Szabadka 50 denárt, Kunbaja 39 denárt és egy pár csizmát, a többi helyek sokkal kevesebbet. Ezen számok igazolják, hogy Zombor már 1543-ban aránylag népes hely volt; de a mit Vukicsévics szerb író Zombor ezen kori dícsőségéről zeng, az mind a mesék országába tartozik. Nem igaz, hogy a török tartományi basa itt lakott volna, mert annak székhelye Szegeden volt, a kerületi albasák pedig Baján és Bácsban laktak, — a mint ez a magy. tud. akadémia által kiadott „Törökkori Emlékek“-ből és a bogányi szerb zárda feljegyzéseiből kitetszik. Még tévesebb Vukicsévics azon állítása, hogy Zomborban egy szerb püspök (vladika) székelt volna. Hiszen idézett első forrás szerint a belgrádi vladika javára még Szegeden is szedték a harácsot, míg az ottani lakosok be nem bizonyították, hogy ők mint katolikusok nem tartoznak joghatósága alá. Nagyon gyanus Szladkovits Zomborban hat török templom állott volna fel, és pedig a hol most a szerb János-templom van, a posta utcában, a mostani tanoda helyén, a főutcában, Buzad-

zsits házhelyén, a hol most a megyeháza áll és Szent-Márk keresztje közelében. Ennyit a törökök magyar földön sehol nem építettek.

A török hódoltságból Zombor mint egészen jelentéktelen hely került elő s más szomszéd területekkel a kalocsai érseknek adományoztatott Lägerger érsekségi gondnok 1689. évi számadásában Baja mezővárosnak, Zombor pedig falunak nevezeték. Bizonyos tehát, hogy nagyobb számú lakosságát csak az 1690. évi szerb bevándorlás után nyerte. A bunyevácok 1688-ban jöttek ugyan hazánkba, de ekkor csak Szegeden, Szabadkán és Baján helyeztetek el; mikor jöttek nagyobb számban Zomborba, meghatározni nem lehet. De miután itt a kalocsai feljegyzések szerint a katolikusok először 1731-ben összeírtattak s csak 800-an találtak: igen valószínű, hogy a bunyevácok csak a múlt század második tizedében kezdtek ide költözni. Zombor összes lakossága 1699-ben 270 kamarai jobbágycsaládból állott. 1700-ban az Olber-féle harácsjegyzékben először nevezetik mezővárosnak. Ekkor tartoztak Zombor határához a következő puszták: Szalasics, Preradovics, Gradina, Pusztá-Kúla, Kernyája, Ivanovoszello, Csonoplya, Militics, Szaponya, Belics, Gyurgyin, Sztanisics, Rancevo, Krusevlye, Gákova, Godecsevo, Bracsovics, Nenadics, Csicsovi, Szamotvorica, Sztapár, Bresztovác, Pacsér, Sarkova, Piperes, Bukovác és Karakoria. — 1701-ben katonailag szerveztetvén, a tiszai örvidékhez csatoltatott. Első kapitánya volt gróf Jánko Brankovits, kiról a már említett Szladkovits plébános írja: Míg Zombor a katonai uralom alá tartozott, parancsnokai között leghíresebb volt János gróf, közbeszéd szíri Brankovits Jankó, ki az ezeltől 480 évvel Illyricumban virágzott. Brankovits főuri családból származott és mi-

A zsarkováci szálláson Stefancsev Koszta vigan borozgatott a csárdában; mikor pityókosan haza ment, hallotta hogy a „Bodri kutya szörnyen ugat;“ de „hogy a kertben két kutya van,“ csak akkor vette észre, mikor az ágyeműnek hült helyét találta. A városi esendbiztos erélyes kutatásának sikerült az elorzott holmit a harmadik szomszéd udvarában elásva föllelni. A tett hőse Mirkovits Vászta, kiszolgált közvitéz. Ugylátszik, nem okoskodott rosszul; mert először kistafirozta magát; azután Igyuskí Szafka aszszonytól kémellé valót szerzetett, u. m. sonkát, kenyeret, baromít stbeff. Meghiúsult ideáljai fölött a törvénszék börtönében tanakodik.

Haberstock Péter, kolluti lakos, mivel az utcaén etetvén, rendőri kihágást követett el, egy fnt. bírságra ítéltetett. Ezt a csekélységet azért regisztráljuk, hogy ezen tilalmat a vidékeik tudomásul és mihez tartásul emlékeztetben tartsák.

Tűz. Szombat este 9 óra tájban a Radisics-utca-ban kigyulladt egy nádas fedelű ház s villámsebességgel hamuvá égett. A tüzoltók szokott fecske rüptükben rögtön helyszínre értek, de már az alig egy öl távolságra eső szomszéd házikón is menthetlenül elharapodtak a lángok. Nagyszerű látvány volt derék tüzoltóinknak a harmadik nádas ház megmentésére irányzott önfeláldozó buzgólkodása. Leterítették vizes ponyvakkal s a fojtó hőségben tetején dolgoztak mindaddig, míg a romboló elem magát a vizes takarót s azon keresztül a tetőt is föllobbantotta. S talán életükre gondoltak a gyilkos elem újabb győzelmével szemben? Nem! Föltették egy darabon a tetőt s gigási erővel mégis megmentették a fele épületet. Páratlan főparancsnokuk, mint a jó hadvezér, mindig ott volt, ahol legnagyobb a veszély s tapintatos vezetésével elfojtatta vitéz hadserege a legvadabb elemet. Itt a dícséret kevés; itt azt kell mondani: Tüzoltók! ezek után nem dícsérünk.

A Ferenc-csatornán aug. 1-én Bezdántól Tiszaföldvárig életbe lép a lánchajózás.

F. hó 6-án vagy félszáz rab érkezett le Kalocsáról a mi börtöneinkbe.

Sport. Treschler erdész ur a mult héten névnapja alkalmából a bezdáni erdőben szarvas vadászatot rendezett; de biz nem akadtak a hajtók egy fiára se. B. Majthényi jószágigazgató urnak gaji szalonka vadászata már jobban sikerült. Mindkét helyen bőven kárpótlottat a társaság a csekély sikerért — a házi urak vendéglátó asztalánál.

A phylloxera neve oly rémületes már a szőlőgaz-

dák előtt, hogy nem is csodáljuk, ha szőlős gazdáink annak képzelnek minden jött-ment ártatlan bogarat. Akit netán üldözne a kétség gyanuja, ne sajnáljon a dél-élti órákban a gymnasiumba fáradni, hol is az állat-s növénytan tanára a gyanus vesszőket ingyen sziveségből göröszével megvizsgálja. Az ily töke levele el-sárgul s hajszálygökeirein kis gumók mutatkoznak.

A Kulai dalár-egylet f. évi ápril hó 17. az elefánt szálloda-termében táncvizsgálommal egybekötött dalestélyt rendez. — következő műsorozattal: 1. Hymnus. Erkelről, előadja a dalkör. 2. Deres a fü. Széna széna. Virágzik a kökényfa. Vesszek neki fejkötőt. Népdalok, előadja a dalkör. 3. Csajkás dal, előadja Srám F., Krámer B., Karich J. és Fejes István urak. 4. Hattyú hangok. Jámor Páltól, szavalja Kantaváry Mariska k. a. 5. Párisi ifjak dala. Adámtól, előadja a dalkör. 6. Népdalok, előadja a dalkör. 7. Coriolán. Tárkányi Bélától, szavalja Púhalák Amália k. a. 8. Étlap. Zöllner Károlytól, előadja a dalkör.

A zombori takarékpénztár forgalom-kimutatása 1880. január 1-től március végéig. Bevétel: 924044 fnt 20 kr. Kiadások: 847300 fnt 86 kr. Ehez az 1880. március hó végével maradt készpénz: 76743 fnt 34 kr. Összeg 924044 fnt 20 kr. A részletes kimutatást jövő számmunk hozza.

A szabadkai takarékpénztárnak március hóban 344905 fnt. 94 kr. bevétele és ugyanannyi kiadása volt; tehát az összes forgalom itt 689811 fnt. 88 krra, míg a keresk. és iparbanknál 2.499027 fnt. 26 krra rugott.

Rautmann Frigyes kiadásában Jakab Elek történésziünk tollából nagyérdemű „Adalékok“ jelennek meg a 48-iki szabadságharc történetéhez. A nyolc füzet megrendelési ára 3 fnt. Ajánljuk az irodalombarátok figyelmébe.

Új zenemű. Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelent „P. Gyendai Idylle“ magyar dalok felett zongorára szerző Székely Imre, 100-ik mű, 1-ső füzet ára 3 fnt. Ezen füzet a következő dalokat tartalmazza: 1. sz. Ilyen olyan kis legénye. 2. Recepte haj! 3. Fekete szem. 4. Csingilingi. 5. Találják... 6. Az alföldön. Szentirmaytól. 7. Hadd szidjon. 8. Este van. Szentirmaytól. 9. Piros, piros. 10. Fősvény az én uram szörnyen. A számok külön is kaphatók.

Ugyanott megjelent „Pariser Opernball-Tänze“ című keringő, zongára írta ifj. Fahrbaeh Fülöp kar-nagy a Mollinary 38. sz. gyalog sorszamban.

A „Zdravlye“ c. orvosi helyilap 6-ik sz. követ-

kező érdekes tartalommal jelent meg: Testünk. A gyermekszoba (Műtetés). Russanda-fürdő (Melencé, Torontál m.). A gyermekágyról. A betegápolás. Apróságok stb.

Terményüzleti jelentés.

Terményüzletünkben a lanyha hangulat tetőpontját érte el; az árak napról-napra esőkkennek. A kínálat folyton fölülmulja a keresletet, s miután a kivitel végkép megszűnt, csak fogyasztási célokra történnek kisebb kötések; a forgalom ily körülmények közt igen korlátozott. Hetivásárunkon a behozatal erős volt; az árak multhetihez képest tetemesen alászálltak. Következő jegyzeteim csak általában vehetők:

Buza	fnt 11.00—12.40	} Métermá-zsákent
Arpa	„ 6.50—7.—	
Zab	„ 6.00—6.40	
Tengeri	„ 7.00—	

Zombor, 1880. ápril hó 10. Deutsch S.

A héten kihuzott lotto számok.

Ápril 10. Temesvár. 11. 17. 79. 71. 5.
 „ 3. Budapest. 85. 55. 40. 32. 6.
 „ 7. Nagy-Szeben. 76. 66. 24. 7. 29.

Szerkesztői üzenetek.

Z Bpest. Ön a honorarium iránt szeretne tisztába jönni. Könnyen eligazíthatjuk: ha jó munkát küld, a magunk és a közönség revében megköszönjük; ha rosszat mint most is veheti észre, hallgatunk:

P. I. Közmondás csak elvéve akad köztük; ezek inkább közönséges mondások.

Drauz. A humorosk még mindezeideig nem ért ide; mit nyilván az okoz, hogy el nem küldted.

Többeknek Elég, ha közérdekű tárgyról akárhogy is papíra vetik az eszméket; kovász van nálunk szépen — majd megkelesztjük úgy, hogy maguk is szívesen megessék. Mi csak a vad költők, ezen irodalmi utonállók iránt, vagyunk Rádayak.

L. A. Bpest S került balladájának nagyon megörültünk. Jövöre sorát ejtjük. Több kéziratról a jövő számban.

Felolós szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos s kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

ingyen

biztosít az első évre

LAKHÁZAKAT ÉS GAZDASÁGI ÉPÜLETEKET

ügy, hogy a díjfizetés

az ingyen év előzetes élvezete után

csak a második évben veszi kezdetét,

ha az ily épületek nála hat évi tartamra biztosíthatnak.

Bővebb felvilágosítást nyújt

az igazgatóságnak a jelen számban megjelent »ÉRTESÍTÉS«-e.

A zombori takarékpénztár

Jakobcsics Mihály

ügynök.

ügynök.

Női- és gyermek-kalapok.

GOLDFAHN SÁNDOR

38-1.

norinbergi-, díszmű- és rövidárú-kereskedése

ZOMBORBAN a főutca-ban.

Ajánlja a jelen évadra dús választékú

női-ruhadísz-raktárát.

Mindennemű selyem-, bársony-, pamut- és cérna-szalagok; cérna- és selyem-csipkék; fekete- és színes-pamut-bársony, valamint mindennemű bélésszövetek.

Nagy raktár férfi- és női-fehérművekből, úgy

KIHÁZASÍTÁSI-KELENGYÉK.

UTAZÓ BÖRÖNDÖK urak és nők számára nagy választékban.

Dús választékban legfinomabb napernyők és legyezők.

China ezüst evő-eszközök

a cs. k. szab. BERNDORF-féle éregyárból.

Valódi AMERIKAI-VARRÓGÉPEK minden szerkezetben, 5 évi jótállás mellett.

Valódi tajtékpipákat, a legújabb metszetekkel, alkalmi ajándéknak. Azon kívül kapható nagyban és kicsiben minden e szakmába vágó cikk, a legolcsóbban és legjobb minőségben.

Aranykeretek és olajnyomat-hépek.

Bel- és külföldi gyermek-kocsik és játékszegek.

Pragai keztyük gyári-raktára.

A zombori kir. törvénszék elnökétől.

230. sz. eln. 1880.

Pályázat.

A vezetésem alatti kir. törvénszék területén lévő hódásági kir. járásbírósnál lemondás folytán üresedésbe jött és évi 300 fnt fizetéssel, 40 fnt lakpénzzel és 50 fnt ruhailetményvel ellátott II. od osztályu hivatalzolgai állomásra pályázat nyitattik.

Ezen állomást elnyerni óhajtok felhivatnak, miszerint életkorukat, nyelvismeretüket, ugy eddigi foglalkozásukat kitüntető, sajátkezűleg írt kérvényüket, folyó évi május hó 6-ig terjedő határidő közben alólírotthoz benyújtsák.

Megjegyeztetik, hogy hosszasan szolgált, és polgári alkalmazásra jogosító igazolvánnyal bíró altisztek, — az ezen ügy ágazatnál tényleges szolgálatban lévő hivatalzolgá segéden kívül — más pályázók felett az 1873. évi II. t. c.-hez képest elsőbbséggel bírnak.

Zomborban, 1880. évi márc. hó 18-án.

Széchenyi József

3-3

kir. törvénszéki elnök.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott község előljárói részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a község házának újbóli felépítésére az árlejtés f. évi április 24-én d. e. 9 órakor Rác-Militics község házánál fog megtartatni, melyre a vállalkozók tisztelettel meghívattak.

Az építkezési terv, előirányzat és az árlejtési feltételek Rác-Militics község jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Rác-Militicsen 1880. április 12.

Radoychich Endre
jegyző.

Straili András
bíró.

364. sz. 1880.

Parabuty községétől.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezett Parabuty községben rendszeresített segédjegyzői állomás üresedésbe jött, melynek betöltése végett f. é. ápril hó 29-én dél-élti 9 órakor Parabuty község hivatalos helyiségében a választás megtartatik. —

Ezen állomás évi 400 fnt készpénzbeli járandósággal van összekötve.

Pályázni szándékozók tartoznak igazolni, hogy a község jegyzői vizsgát letették, hogy a jegyzői teendőkben elegendő jártassággal bírnak, és hogy a hivatalos magyar nyelven kívül, a helyben divó német nyelvet szó és írásban értik.

A pályázati folyamodványok f. é. ápril hó 25-ig Parabuty község Előljárási irodájánál nyújtandók be. — Parabuty, 1880. március hó 28-án.

Simits Ágoston
jegyző.

Mürzweiler Jakab
bíró.

3-2.

Férfi- és női-ruhatár megnyitása.

Ezennel a n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy **foljó évi március hó 1-én** itt helyt a **fóutcában SZEMZÓ GYULA** úr házában

FÉRFI- ÉS NŐI-RUHA-RAKTÁRT

nyitottam.

A legelső posztógyárakkal közvetlen összeköttetésben vagyok, és főtörekvésem az, hogy **pontos és előzékeny kiszolgálát**, valamint az árúknak **olcsó árak** melletti eladása által, tisztelt vevőim bizalmát magamnak biztosítsam.

Üzletvezetőm **Kapp József** úr, kit a t. közönség, mint jeles szakembert már ismer, minden erejével törekedni fog, a ruhák kiszabása és összeállításánál a **jó izlést a divattal** összhangzásba hozni.

Minden megrendelésnek 24 óra alatt megfelelő lehetek.

Különösen ajánlom még dúsan berendezett

GYERMEK- ÉS NŐI-RUHÁKBÓL ÁLLÓ RAKTÁROMAT,
és vagyok teljes tisztelettel

Zomborban 1880. év március havában

3-3

BIRNBAUM SÁNDOR.

IPFI TÖLTÉSŰ

mindennemű

az

európai összes gyógyforrásokból
közvetlenül megrendelt és teljes készletben
levő

TERMÉSZETES

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók:

FALCZIONE GUSZTÁV

3-1.

kereskedésében **ZOMBORBAN.**

3-1.

KLAPKA JÁNOS

SZIJGYÁRTÓ ÉS BŐRÖND-KÉSZÍTŐ

Zomborban, fóutca, a takarékpénztár átellenében.

Készít mindennemű

LÓSZERSZÁMOKAT,
NYERECMUNKÁKAT,

úgy minden előforduló

BŐR-DISZMUNKÁKAT,

Raktárt tart nagyválasztékú, saját gyártmányú **férfi- és női utazótáskákból** és minden e szakba vágó cikkekből.

Megrendelések minden **nagyságban** minta szerint elfogadtatnak és a **legjutányosabb árak** mellett készíttetnek.

Mindennemű **sarkantyúcikkek, ostorok és ostornyelek.** Javítások gyorsan eszközöltenek.

Gyors és kielégítő szolgálatért kezeskedem.

3-3

Helyiség változtatás.

Van szerencsém a t. c. közönség tudomására hozni, miszerint az

„arany ekevashoz“

cimzett **vasáru** és **köszén** üzletemet, fóutcában, mely 1824. évben alapított, és a volt Gergurov Mladen jelenleg pedig Stojkovits G. Zach. úr házában létezik, **1880-ik évi április hó 1-én**

Sztanimirovits Pál

úr házába helyezém át.

Együttal esedezem a nagyérdemű közönség számos látogatásáért, én pedig iparkodni fogok, hogy becses kivánalmaiknak és a belém helyezett bizalomnak az új helyiségben is mindenkor megfeleljek.

Zomborban, 1880. évi március hóban.

Mély tisztelettel

Gergurov Dániel

vasárus az „arany ekevas“-hoz.

Zomborban, Bittermann Nándor könyvnyomdájából. 1880.

Haszonbérlet.

Kulpin község határában, — Ujvidéktől úgy szinte a palánkai gőzhajó állomástól mintegy két órányira, — fekvő **800** katastrális holdnyi kitűnő minőségű földbirtok, a szükséges gazdasági épületekkel felszerelve, folyó évi **junius hó 1-ső napjától** kezdve egy vagy több évre haszonbérbe kiadó.

Vállalkozni óhajtók a közelebbi feltételek iránt részletes értesítést nyerhetnek **Dr. ALFÖLDY GEDEON** kir. közjegyző irodájában Zomborban. 3-1.

Hirdetmény.

Minden néven nevezendő

Fogfájás

azonnal megszűnik — **még ha a fogak odvasak és romlottak is** — az

indiai kivonat

használata által

Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 35 kr.

Egy nagy „ „ „ „ „ „ 70 kr.

Főraktár: **HEINDLHOFER RÓBERT**
kereskedésében Zomborban 6-5

HIRDETME NY.

Folyó évi nov. 1-től

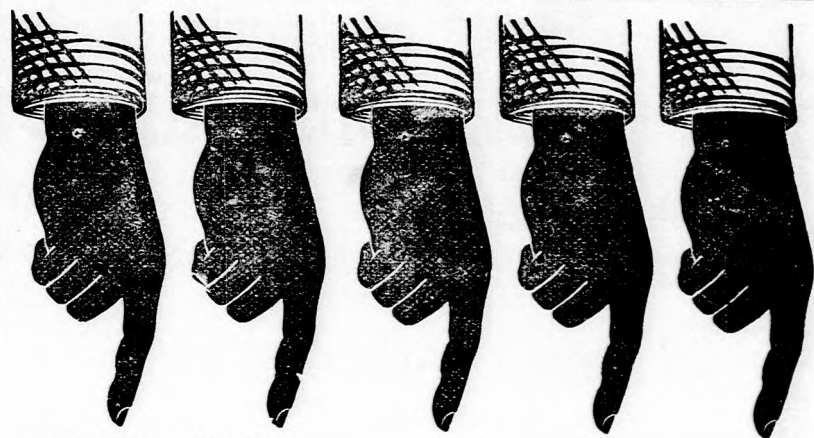
„TIGRIS“-hez

cimzett vendéglő további három évre bérbe adatik, — erre nézve az árverés f. évi

Május hó 17-én

a tulajdonos saját lakásán délelőtti 9 órakor meg fog tartatni.

A bérbevenni szándékozók értesítenek, hogy a bérleti feltételeket az árverés napjáig a háztulajdonos lakásán megtekinthetik. 3-1.

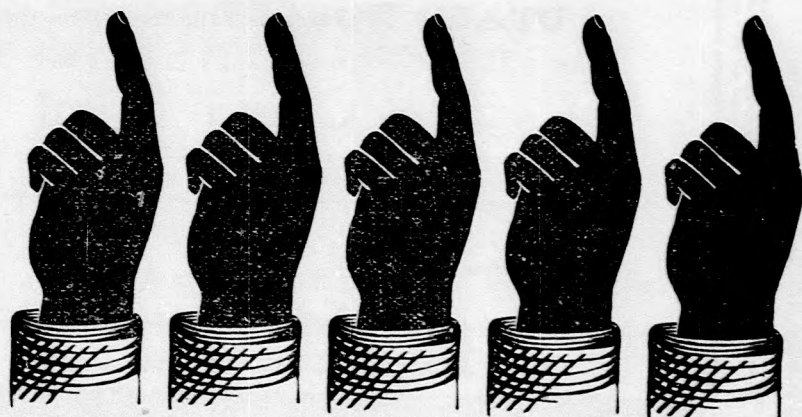
Egy pohár

S Ö R

kőbányai kettős márciusi

8 kr. o. é.

Szabadka Nándor
vendéglős

Melléklet a „Bácska“ 15. számához.

felebbezőket — egynek kivételével — a virilisták névjegyzékébe fölvetetni javasolta.

Szabó László biz. tag, fölállván, hosszú beszédben sorolta elő mind ama sérelmeket, melyeket a megye Zenta városán — az ő fölfogása szerint — tervszerűleg elkövet.

Szerinte a megyei bizottság Zentának legfontosabb életérdekeit a jog és igazság ellenére döntötte el mindig; mint azt a járáspör, a zár alá helyezés, a gymnasium ügye, stb. bizonyítja.

A megyei bizottság a megye egyetemének törvényes képviselője lévén, s ezen, bátorán is bátrabbnak bélyegzendő követelő hang, néhány egyenesen érdekelt ügyfelet leszámítva, közmegegyezéssel találkozván: elnöklő Főispán rendre utasítja szólót s beszédének a közgyűlés méltóságát tiszteletben tartó hangon való tárgyilagos folytatását ajánlja.

Szóló eztán átment a bizományában folyó járás pör végérhatlan taglalására; s a biz. tagok nagy részét úgy megindította, hogy tömegesen kihuzódtak a folyosóra. Végre leért a tárgyhöz s az 1871. 18. t. c. 42-ik §-a értelmében, a törvény szellemére hivatkozva indítványozta, hogy mivel a kérdéses virilistáknak, az állandó választmány által javasolt megerősítése képviselői jogukban, Zenta város jövője ellen intézett merénylet, és mivel ezek a város ellen pert indítottak, tehát vele peres és számadási viszonyban állanak, fölfogása szerint *jogtalan és helytelen*: töröltessenek ki azok egytől-egyig s tartassék érvényben Zenta város képviselő testületének felebbezett határozata.

Elnöklő Főispán, szólónak a közgyűlés tekintélyét mélyen sértő eme szavai után föl hívja a főügyészt, hogy teljesítse kötelességét.

Mihelics János, főügyész tiltakozik Szabónak azon öns fölfogása ellen, hogy másoknak, sőt egy egész szakbizottságnak részrehajlatlan jogérzéke és fölfogása ellenében, kizárólag a saját egyoldalú nézeteit s magyarázatait tolja föl jogosnak. Végleg elintézt ügyek ilyen föl hányását ildomtalannak s az egész támadást a megyei bizottság tekintélye ellenében sérelmesnek találja s ennyiben föl hívja szónokot szavainak helyreigazítására, illetőleg visszavonására s kijelentésére annak, hogy a közgyűlést sérteni szándéka nem volt.

Szabó L. az elmondottakat tényeknek tartván, vissza nem vonhatja, de kijelenti, hogy a közgyűlés méltóságát sérteni nem volt szándéka

Korbay K. szerint a kérdés igen egyszerű, mert csak akkórül forog: bírnak e az illetők a képviselőiségre minősítő törvényes joggal? Szerinte: Igen. Mert szerinte az osztó és nem osztó párt tagjai — egyformán pörös felek s így épen Szabónak fölfogása szerint szinte peres viszonyban állanak a várossal; de abban áll első helyen, mint a járáspör egyik ügyvédje, ő maga is. Okoskodásból tehát az lyukadna ki, ha állana, hogy egész Zentán egyetlen törvényes képviselőnek való ember sincs. Elfogadja az állandó választmány javaslatát. (Derültség.)

után számos csatában bátran küzdve, ugy harcias lelkületét, mint a legfőbb Kegyer iránti hűséget fényesen beigazolta, Zomborban hunyt el; hol is szent. György templomában van eltemetve. Tetemeit a bácsi érseknek temetése alkalmával találták föl 1805-ben, igen erős kösírba rejtve. Háza ott állott, a hol most a városház díszlik, ez 1842-ben építettvén, egy Comes Joannes Brankovits feliratu köre is akadtak. Délnyugotra házától vadaskertje terült el. Halála után Vukicsévics szerint egy szerb és egy bunyevác kapitány parancsnokolt Zomborban. Amazt Danjanovits Jovannak ezt Markovits Mátyásnak hívták, ennek helyét később Márko nevű fia foglalta el. Az 1737. évi háboruban a zombori határőrök tisztjei az említettek kivül voltak Pavlovits Gábor, Pletikoszits Mihály, Radisits Sztanoje, Latosevits János, ki a csatában elesett, Paresetits Márton és Lukits Trifon. Ezen háboru folyama alatt történt, hogy a Kalugyerek szent Uros szerb cár hamvait Iazakból Zomborba hozták s egy év lefolyta után ismét visszavitték. A hét éves háboruban a zomboriak tisztjeiként említettnek, és pedig szerb részről: Danjanovits János kapitány, Pavlovits Gábor kapitány helyettes, Sztójacsits Tódor hadnagy, Lukits Trifon, Radisits Sztanoje és Vukicsévits Radivoj zászlótartók, ez utóbbit Siléziában érte utól a halál; bunyevác részről: Basits Iván, Pletikoszits Mihály, Avramovits Mihály hadnagyok, Paresetits Márton, Goretits Jakab és Bogisits Márton. A katonai személyek száma hivatalos összeírás szerint 1711-ben 275 főre ment, később Vukicsévics szerint 600-ra emelkedett — a mi hihetetlen.

1741-ben a tiszai örvidék eltöröltése törvény által elrendeltvén: számos zombori szerb kivándorolt részint Szerembe, nevezetesen Golubince és Lazsarak

Mihelics főügyész még figyelmezteti Szabót abbéli tévedésére, hogy az általa *váltig idézett 18. t. c. 42. §-a nem is a virilistákra, hanem a választott képviselőkre vonatkozik.*

Mihelics örömmel elfogadja, hogy megtették virilistának s hivatkozik egy 1876-ban 376. megyei sz. a. saját magán történt amaz esetre, hogy, mert Zenta városa ellen pöre volt, azért akkoriban a képviselői jogból kizárták. (Mintha az mindegy lenne: egy birtokjogi kérdésben másoktól elütő nézetben lenni és — mint ő — kártérítési perrel lépni föl a város ellen!) Egyébiránt jogi meggyőződése egyezik az állandó választmány javaslatával.

Elnöklő főispán szavazás alá bocsátván a két indítványt, a Szabóé elenyészőleg csekély pártolás mellett elbukik s az állandó választmányé fogadtatik el.

A hosszú vita alatt a biz. tagok nagyrésze elszedlvén, Geszner Gy. folyamodványát, melyben Ó-Beesé egy második gyógyszerár fölállításának a közgyűlésből a belügyministeriumhoz leendő ajánló fölterjesztését kéri, az áll. választmány a járási és megyei főorvos, úgyszintén a megyei egészségügyi bizottság egyhangú szakértő véleményét elfogadva, elvetni ajánlja.

Csupor Gy. nem találja kimerítőnek ezen indoklást; szeretné kimutatva látni, melyek azok az adatokon alapuló vagy törvénybe ütköző okok, amik a második patika fölállítását ellenzik.

Mihelics főügyész tekintettel arra, hogy Ó-Beese, mint aránylag kevés jelentékeny gyógytári consumenssel bíró város, két patikát semmi esetre se fogna oly jó karban s felszerelésben eltartani, hogy mindakettő fenállhasson; valamint számbavéve azt, hogy a mostani gyógyszerár ellen sem szolgálati pontosság, sem a gyógyszerek árcsigázása dolgában panasz föl nem merült: ajánlja elfogadásra az áll. vál. javaslatát.

Nagy szótöbbséggel elfogadtatik. Ezek után az ügyrend ki levén merítve, főispán úr megköszönve a jelenvők közérdekű buzgalmét, a közgyűlést lelkes eljenzés között bezárótnak nyilváníttotta.

Értesítés a t. biztosító közönséghez

a lakházak és gazdasági épületek hat évre szóló biztosításáról az ingyen év előzetes élvezetével.

A t. biztosító közönség és főleg t. feleink, a kiknek rokonszenve és bizodalma emelte társaságunkat, több egyéb tényező hozzájárulásával, jelen állására: nem fogják tőlünk megtagadni annak elismerését, hogy társaságunk mindig szilárdan megmaradt azon alapon, melyre fekteté üzletét és hogy elveihez hű maradt a nyomában keletkezett versenytársaságoknak az ő eljárásától nagyon eltérő kísérletei közt is.

Ez elveit azon rendkívüli eredmény igazolta és jutalmazta meg, hogy már a jelen 1879-ik év végével társaságunk 3.000,000 frtnyi alaptőkéje készpénzben teljesen ki van egészítve, tartalékalapja pedig 1.000,000 frtra emelkedett és hogy, mire, mint bátran állithatjuk, a versenytársaságok egyike sem képes, a károk

fedezésére szolgáló díjtartalékok, társaságunk, vagyoni állásánál fogva, a jelen év végével oly nagy összegben viheti át a jövő évi számla javára, hogy ennek folytán ezentul előreláthatólag mindig abból fedeztetetnek a következő éven át előforduló károk.

Ez eredmény elérésére törekedett mindenkifelett társaságunk, mert meg volt győződve, hogy a hazai biztosítási ügy érdekének általában és különösen t. felei érdekének az által tesz kiváló szolgálatot, ha az üzlet nyeresiményéből oly erős alapokat, tartalékokat alkot, mik minden eshetőségre megnyugtatót, mert kellő biztosítékot, nyujtanak, s a mily teljesen befizetett nagy alaptőkével és tartalékokkal csak a legkiválóbb külföldi társaságok bírnak.

Azonban a t. biztosító közönség és különösen t. feleink azt is bizonyíthatják, hogy, míg mi egy részről ily módon igyekeztünk megnyerni, igazolni, viszonozni a bizalmat, addig más részről társaságunk, fejlődésének, erősödésének arányában s üzleti viszonyaihoz képest, szem előtt tartva a biztosító felek s a társaság közt létező érdekközösséget is, mindenkor kész is volt t. feleinknek újabb előnyöket és kedvezményeket nyujtani, mit többek közt az által tanusított, hogy életbiztosítási feleink ez osztály nyeresiményének fele részében, jégosztálybeli feleink pedig ez osztály nyeresiménye egy ötödében részesítettnek.

Ez a mi eljárásunk vezér-elve most is; és ennél fogva, midőn oda jutottunk, hogy teljesen befizetett alaptőkével és teljes tartalékokkal folytathatjuk az üzletet, társaságunk örömmel foganatosítja az ily eredmény esetére rég kitűzött szándékát s ezennel a tűzosztályban is újabb kedvezményben kívánja részesíteni biztosító feleit.

Elhatároztuk ugyanis, s e fölül kívánjuk ezennel a biztosító közönséget értesíteni, hogy a lakházak és a gazdasági épületek biztosítása nálunk ezentul azon kedvezményben részesíttessék, hogy t. i. ha a háztulajdonos vagy a földbirtokos kötelezi magát az ily épületnek hat egymás után következő éven át való biztosítására, társaságunk a szokásos ingyen évül az első évet adja, úgy, hogy a biztosító fél az ingyen év előzetes élvezése után a második évtől kezdve tartozik csak a díjakat fizetni.

Hiszszük, ez intézkedésünk előnye teljes méltánylásra fog találni a birtokos közönségnél mindenkor, de főleg a jelen évben s a közel időben, midőn a jelen sanyaru év hatása még érezhető lesz, s midőn a gazda körül oly szűk a pénz. Ez intézkedésünk ugyanis még az ily szorult viszonyok közt is lehetségessé, könnyűvé teszi részére a hosszabb időre való biztosítást. És ez előny annál nagyobb, minél tetemesebb az évi díj s annak a jelen vagy a jövő évben való előzetes megfizetése minél nehezebben esnék a jelen év gazdasági viszonyai által sujtott gazdának. De az előzetes ingyen év hasznát érezni fogják azon feleink is, kik hosszabb időre levén már biztosítva, ez érvényben levő biztosításuknál ingyen évül az utolsó évet élvezik, mert ezen biztosításuk megújítása által egymást követő két ingyen évet fognak e feleink élvezni, u. m. a mostani

különösen Halas kún város pénzzel és tanácsal jó szolgálatot tett Zombornak, pedig a szerb milicia épen Halason követett el pár évvel előbb sok kegyetlenséget. Nagyobb összeget Battányi Ádám gróftól vettek kölcsön s mert a meghatározott időre le nem fizették, határunk nagyobb része ideiglenesen zálogba került. Csak a pénz szűke okozta, hogy a zombori határ ez a'kalommal lényegesen megnyírbátott s ha 800 frttal a kamarai hivatalnokok szivét meglágyítani bírták volna, az egész apatini, bezdáni, kupiszinai, gúkovai, krusevlyai, paeséri, ómorovici, kernyai, esonoplyai, sziváci, sztápári és dorozslói határ most is Zomborhoz tartozhatnék. Legalább így van ez írva a zombori kath. egyház feljegyzéseiben hivatkozással Szabadkára, mely később szabadulván fel s okulva Zombor példáján, már jobban értett az aranycsinálás, illetőleg a határcsinálás mesterségéhez.

Egy 1748. évi összeírás mutatja az egyes családok ekkori tartózkodását, de ezen okmány csak helyi érdekű s a városházán megtekinthető lévén, itt nem ismertetjük. Azóta a birtokviszonyokban nagymérvű változások álltak be. Számos zombori szerb család — írja Vukicsévics — nem bírván a földmivellel szembarátkozni, eladván mindenét oda vándorolt, ahol állattenyésztéssel tengethette életét. Negozlavce, Pacesin, Miklusevce és Opatovac szlavoniai községek lakossága leginkább ilyen kiköltözökdött zombori szerb családokból áll. Földjeiket leginkább németek és tótok vették meg, ezen utóbbiak azonban mai nap a bunyevácoktól már meg nem különböztethetők. A felső város több utójában — írja ugyanazon Vukicsévics — hol 70 év előtt csupán szerb laktak, most már nincs egyetlen egy szerb ház sem. Különben a szerbek még most is

biztosítás utolsó (ingyen) évét, s a megújításnál a 6 évi biztosítás első s így előzetesen élvezendő ingyen évét.

Midőn ez újabb kedvezményről kívánjuk a t. biztosító közönséget ezennel értesíteni, nem tartózkodunk azon meggyőződésünk kifejezésétől, hogy a t. biztosító közönség a mint ez intézkedésünkben készségeinknek, úgy az ingyen év előzetes élvezetének kedvezményében iránta kifejezett bizodalunknak jelét fogja felismerni.

Értesítvén még a t. biztosító közönséget a felől, hogy ügynökeink, de magunk is szívesen szolgálunk mindennemű felvilágosítással, tisztelettel maradunk

Az első magyar
általános biztosító társaság.

Harkányi. Lévai.

Szinészet.

Isten hozott kedves atyáink! Isten hozott beneteket, mint a társadalmi élet éltető villanyát, mely hivatva van társadalmunkba új éltető erőt lehelni, s a szép s nemesért küzdő közönségben a színügy iránt eddig tanusított érdeklődést megszilárdítani és a jövőre biztosítani.

Minden intézmény, minden társulat, közvetve vagy közvetlenül a haza érdeke, a haza jólétéért küzd és harcol; csak nem oly mérvben, mint a magyar színészet, mely szép magyar nyelvünk terjesztését igen sokszor a legnagyobb életküzdelem között önfeláldozóan eszközli, s a mellett, hogy legtöbbet áldoz, legtöbbet cselekszik, legkevésbé követel s igényel, mert míg más társulatok s intézmények a nagylelkű közönség által fennállásukban biztosítottak s gazdagítottak: addig a haza munkásai, a magyar nyelv terjesztői megelégszenek azzal, ha létezik — becsületek fenntartásával — biztosítottak; s ép szerény igényüknél fogva kell hogy minden hazafi által tehetséghez képest pártoltassanak.

„A cél szentesíti az eszközt“; ezt szokta a magyar ember mondani, midőn tesz. De nem vagyunk azon nézetben, hogy ezt a magyar színészetre is alkalmazzuk, dacára a legszebb célnak; mert más akár-hogy tesz, cselekszik, cselekvése mindig jobb a semmivel; holott a magyar színészetenél nem elégszünk meg azzal; mert annak vagy jól kell megfelelni hivatásának, s a szent ügynek használni, vagy pedig pusztulni, mert akárhogy cselekedni, a szent ügy kárára történik, s az így cselekvőket pártolni nemesak tévedés, de bűn is lenne.

Midőn „Isten hozott“ al fogadjuk a városunkba érkezett magyar színtársulatot: azon óhajunknak adunk kifejezést, érezzon velünk minden szív, hogy idővel ne legyünk kénytelenek pirulni a múltért, s elmondhassuk: megtettük kötelességünket.

Igaz, hogy a közönség igényei nagyok; de minél jobban elégtette nek azok ki, annál nagyobb lesz a közönség elismerése.

De térjünk át magára a társulatra.

a lakosok többségét képezik (?). Az első német kézművesek József császár idejében kerültek Zomborba. Ekkor lett ide telepítve: 1 esztergályos, 1 keztűs, 6 molnár, 2 bogár, 1 óntűs, 1 óras, 2 cipész, 2 sütő, 3 harisnyakötő, 2 szappanos, 1 rézműves, 2 nyerges, 1 peesétmetsző, 6 kádár, 1 késkovács, 1 tücsináló, 1 kosárkötő, 2 fésűs, 1 keményítő gyáros, 1 kártyafestő, 2 kertész, 6 zenész, 2 fazekas, 2 sárgaréz-műves, 2 szítás, 1 flanel készítő, 3 német nőszabó, 1 selyemfestő, 2 burnót készítő, 3 lenszővő, 2 festő, 1 kárpitos, 1 csiriz készítő, 2 kőszőrös.

Népmozgalmi kimutatásom Zomborról eddig nagyon hiányos s mind össze ezen adatokból áll: Katholikus találtatott 1731-ben 800 bérmált egyén, 1734-ben összesen 1737 kath. lélek, 1754-ben 1227 bérmált; 1762-ben 1556 bérmált, 293 nem bérmált; 1768-ban 2170 bunyevác, 205 német; 1783-ban bunyevác, magyar, német, tót 3814 bérmált, 495 nem bérmált, szerb pedig 8900 lélek; 1791-ben kath. összesen 4133; 1858-ban 11,340 kath., 38 egyesült, 11,532 szerb, 104 zsidó, 28 lutheránus, 83 kálvinista.

»Ujvidék.« Steitzer Frigyes.

Pattantyúk.

Tanogatta a káplár a regrutákat, hogy milyen rangos emberek vannak az armádiában. Hangsúlyozta a többi között, hogy ő a legelső altiszt, aztán jön a firer, meg az őrmester. A tisztokra kerülén a sor, így folytatá:

— A tiszt urak között legalábbaló a hadnagy, aztán jön a főhadnagy, aztán a kapitány.

* * *

A társulat igazgatósága már a beköszöntővel igazolta műizlését; mert helyesen választotta Szigligeti „A fény árnyai“ drámáját.

Mindenekelőtt kiemelendőnek tartjuk Temesváry igazgatót Nyárai Béla szerepében, melyet jól felfogott s alakított. Szép testalkata, hangja és otthonossága megnyerő; hisszük, hogy a közönségnek sok kellemes estét szerzend.

N. Könyves Mari, Charlotte szerepét igen jól adta; finom játéka van, de hangja az erősebb indulatok kifejezésére gyenge.

Zilahy, Szenczey szerepében kecsesen mozgott; szorgalommal sokra viheti.

Végre még Gáborhelyről kell megemlékeznünk, ki kis szerepében meghatóan színezett.

A főbb szereplőket említve nem szándékunk a többieket, — p. o. Dálnokit a nagybácsi szerepében — egészen mellőzni; mert a darab kellemes leforgásához, ők is hozzá járultak és pedig úgy, hogy a közönségnek, mely szép számban volt jelen, megelégedését kinyerték.

Ennyit a darab előadásáról. Csak még egy szót az igazgatónak jó indulatu figyelmeztetésül t. i. iparkodjék a legújabb és legjobb darabokat mutatni be, s akkor a minden szépet és nemeset pártoló közönség megmutatandja azt, hogy a benne helyezett bizalmat méltányolni és jutalmazni tudja.

Szombaton, zsufolt ház előtt, Csiky Gergelynek „A proletárok“ c. dbja került színre. A darab fölött már ítelt a közvélemény országos tapsa; nekünk csak előadását kell méltatnunk. Az est sikerének oroszlánrésze Nagyné, Szedervári Kamilla, meg Temesváryt, Zátónyi illeti; rajjuk csakugyan elmondhatni, hogy mindkettő első volt. Gáborhelyi, Timót földbirtokos szerepében jól helyt állt; de mert az uri-ügyetlen szerep nagyon nehéz, jól teszi vala, ha pl. rövidlátónak v. süketnek tette magát; így a nagyuri körökben forgás után is, megmaradt szögletesége megfoghatóbb leendett Dálnoki jó mosolygó Menyért volt; a Tulipán-pár is igazolta színileg azt a hetrefüles közmondást: „Mihelyt szabó, mindjárt báró.“ Zilahy jól mozog, de nagyon halkán beszél — s ez a társulat általános hibája. Igaz, hogy színtermünkben akusztikáról szó sincs; de ép azért kettős kötelességük a szereplőknek, főntebb hangon játszani. Különösen ajánljuk e baráti tanácsot a társulat esalagányának, Hegyi Antalkának figyelmébe, aki nem tehet arról, hogy énekesnő létere drámai szendét csinálnak belőle; bár ez, a szerep nem tudásáért nem mentes. Alig várjuk, hogy elragadó énekével ezen fátumszerű estét ellejelessze. Tolnainé, a szakácsnő szerepében egy helyt állt s annyira tetszett, hogy hasonló minőségben akárhányszor jelen volt szerződette s jobban fizette volna, mint Szederváriék. A kis Lenki Gáspár (Gáborhelyi Mariska) értelmes kiejtés, meg fesztelenség dolgában sok idősebb kartársának mintául szolgálhat; szerepét is jobban tudta sokaknál. A kisebb szereplők betöltötték szűk körüket. Távozáskor a közönségre gyakorolt összbnyomás zajos éljenekben és tapsokban nyilatkozott.

A t i tanítók drágasági pótlékért folyamodtak.

P. téns ur indítványára azt határozták, hogy nem adatik meg — mert a tanítók így is sokat járnak a kocsmába. Hát még ha fölemelik a bérüket? . . .

* * *

Az a . . . i orvost egy gyógykezelés nélkül kimúlt beteghez hívták. Ő ez alkalommal szemére hányta a megholt nevének, hogy nem folyamodott tudományához.

— Lelkem, orvos ur — sóhajt a másodnapos özvegy — hisz ugyanis csak meghalt volna.

— Igen ám — felelé az orvos — csakhogy akkor legalább meg volna az az elégtétele, hogy a tudomány elvei szerint halt meg.

* * *

Az orvostudori szigorlaton. Tanár: Ha pedig az imént felsorolt izzasztó szerek hatás nélkül maradnak, mit fog ön akkor tenni?

Jelölt: Akkor — — akkor a betegemet önhöz küldöm rigorózumra.

* * *

— A t i orvos, mikor tévedésből a valódi beteg hűgának adta be az orvosságot s a megrémült anya interpellálta, hogy hát mért nem vigyázott jobban — mikor a megmedicinázottnak nincs kutya baja se — azt felelte:

— Ha nincs neki, ettől majd lesz neki.

Vasárnap, 11-én, tele ház előtt adták a „Csikóst“, Szigligetinek 1847. óta az ország minden szinpadán megfordult darabját; minek a bérlők persze nem örültek. Innen volt, hogy a „nem vasárnapi közönség“ unatkozott is, dacára a szereplők buzgó és sikeres törekvésének. Bogyó, szép és jó Andris bojtár volt, éneke több ízben taps-záport okozott. Uj népszínműben szerelnők őt látni, ahol nem kellene egy sokunk által látott Tamási, Sóllyosi v. Vizváryval versenyeznie s könnyebben lehetne tehetségeit hatásosan érvényesítenie. Nagyné, a világdámát szokott rátermettséggel adta. Fia, Asztolf, (Zilahy), szabályosan mozgó ledér világf volt; jól lenne, hogy, ha már gyöngye a hangja, tagoltabban ejtené ki s a szívet a maga helyén mutogatná. Kétségtelen, hogy az est hősei Bogyó mellett: Makai (Bálint gazda) és Rózsi leánya (Tolnainé). Amaz rokonszenvesen panaszos hangjával, eltalált mimikájával, emez ragyogó kedvességével s nem erős, de lágy, érzelmes énekével gyönyörködtetett. Az öreg csikós (Dálnoki) a rekedt pusztai psychologust helyesen alakította. A kis szereplők sikereihez férne ugyan pár szó, de majd ezt akkorra hagyjuk, mikor a kezdet ezer nehézségein már átesendett a társulat. Sz.

Különféle.

Főispán ur ő méltósága Jablonszky Miklós végzett jogászt megyei lajstromozóvá nevezte ki.

A budapest-zimonyi vasutrá vonatkozó törvényjavaslatot, mint mult számunkban jeleztük is, a közlekedésügyi minster még e hóban be fogja nyújtani az országháznak. Hogy az építkezés mily gondosan készítették elő, bizonyítja akár az is, hogy ez érdekében Nagy László min. tan. és Gulácsi Kálmán vasuti főfelügyelő, f hó 6-án Szabadkán járt, ahol is az alföld-fiumei induló házánál megjelölven az új pálya pihenőjét, a polgármester által rendezett vacsorán kedélyesen értekeztek a közzsájon forgó ige megtestesüléséről.

A budapest-zimonyi vasut állomásai az E—r szerint, a következők: Budapest, Soroksár, Laczháza, Fülöpszállás, Szabadszállás, Kun-Szt-Miklós, Kis-Körös, Hélas, Szabadka, Topolya, Verbász, Ujvidék, Karlovics, Pazna, India, Zimony. — A kalocsai szárnvonal Kis-Körös-nél, az esetleges bajai Halasnál ágazik el. Az állomások mind az illető városok közelében fekszenek, egyedül Karlovicz esik kissé távol a nagy talajnehézségek következtében. Az egész vonal 339 kilométer, mintegy 40 mértföld hosszú lesz, úgy hogy Budapestről Zimonyba 7 órát, Ujvidékre 5 órát, Szabadkára 3 1/2 órát vesz igénybe az ut. Az egész vonal kész lesz 1883. június 15-én. Sőt Ujvidékig valószínűleg már 1881. május havában megnyithatják a vonalat.

A szabadkai nemzeti kaszinó, kedvelt elnöke, dr. Zomboresevíts Vince úr névnapjának alkalmából f. hó 5-én társas vacsorával és táncal egybekötött fölölvásó estélyt rendezett, melyen dr. Fischer Lajos tanár „A nőkről a nőknek, miből a férfiak is érthetnek“ címen szellemes és practicus hangon értekezett. A művészi föllépők közül kivált Kulucsesics Andorné magyar népdalait és a Strasser nőtestvérek hegedű és zongora játékát magasztalja különösen egy jelen volt barátja lapunknak. Sajnos, hogy nálunk ilyen önművelődéssel párosult mulatságok nem találunk buzgó hangadóra; pedig bizonyos, hogy tekintélyes és ügyes kéz által inaugurálva, széles körben pártolásra találnának.

Hymen. Horváth György, az almási járás tb. s. szolgabírája, eljegyezte Varga István, bács-petrovoszelői jegyző, kedves leányát, Ilona kisasszonyt. Esküvőjük f. hó 28-án lesz. Aldás kísérje!

A kalocsai növendékpapság önképzőköre „Az irgalmas néni“ című, Flamand eredeti után németből fordított jeles korrajzra aláíró ivatek küldött szét. Midőn megyénk fiainak jóindulatu törekvését közfigyelembe ajánljuk, kijelentjük, hogy ivünkön aláírásokat mi is elfogadunk.

Bajan april 4-én Bakodi Lajos jól sikerült hangversenyt rendezett. Zirner Adél k. a. magyar dalait, Heller Amália k. a.-nak pontos technikáját és Tarezal János úr dalait emeli ki különös dicsérettel tudósítónk.

D. J. a magyar-francia életbiztosító társaság ügynöke, egy bajai távirat következtében elfogatott, azonban a nevezett igazgatóságtól jövő megnyugtató válasza a helybeli kir. ügyesség rendeletéből Bajára vitetett, hogy ott magát vádlójával szemben igazolja.

Ch. E. kapitány szobájából a mult héten egy kézi táskát loptak el, mely a disznópiacon egy udvarban megtaláltatott, de 280 frtnyi tartalmának hiával. A legsajnosabb a dologban az, hogy hivatalos és rendelkezés alatti pénz volt az elveszett összeg.

A varosi kozgyűlés mult évben megengedte a vámbérlőnek, hogy a vámmal együtt mindjárt a helypénzt is beszédhesse; mit újévtől fogva csakugyan gyakorol is. Sajnos, hogy ezáltal magán felelnek járó beszállított cikkek is megsarcoltatnak s a méltányosság egyes haszonlesők kedvéért megsértetik.

P. M. helybeli kilörgus, gondolta magában: ha már annyi a kopasz ember, hogy hajnyírásból megélni nem lehet, hát fölsap orvosnak. Azonban „kollegája“, a tisztí orvos, föjjelentette s a kapitányság által 20 frt. bírságban marasztaltatott el. Természetes, hogy sértett önértében felebbezett.

P. P. Brandt Pálnak kocsmájából elemelte egy kolluti polgár szürét s a beállt enyhe időben fölölesgesnek találván, bevágta a „hatóságilag engedélyezett“ Müller-féle zálogházba. Ilyen eset föl vagy föl nem fűdözve, hetenkint ismétlődik s még mindig késik nálunk egy becsületes zálogház megalapítása.